



**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я  
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА  
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Медична психологія. Вступ до спеціальності»**

<b>Галузь знань</b>	22 Охорона здоров'я
<b>Шифр та назва спеціальності</b>	225 Медична психологія
<b>Назва освітньо-професійної програми</b>	«Медична психологія. Вступ до спеціальності»
<b>Рівень вищої освіти</b>	другий (магістерський)
<b>Кафедра</b>	<b>Психіатрії, психотерапії та медико – психологічних дисциплін</b>
<b>Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)</b>	Обов'язкова
<b>Форма навчання</b>	очна, заочна

**Викладачі**

<b>ПІБ</b>	Пилягіна Галина Яківна
<b>Електронна адреса</b>	nuoz.pmp@gmail.com
<b>Телефон</b>	+38 (044) 503-87-54
<b>Посилання на профіль викладача</b>	<a href="https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/586-pylyahina-halyna-yakivna">https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/586-pylyahina-halyna-yakivna</a>
<b>Консультації</b>	понеділок: 14.00–15:00
<b>ПІБ</b>	Зубатюк Оксана Вікторівна
<b>Електронна адреса</b>	nuoz.pmp@gmail.com
<b>Телефон</b>	+38 (044) 503-87-33

<b>Посилання на профіль викладача</b>	<a href="https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/587-zubatyuk-oksana-viktorivna">https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/587-zubatyuk-oksana-viktorivna</a>
<b>Консультації</b>	вівторок: 14.00–15:00
<b>ПІБ</b>	Живоглядов Юрій Олексійович
<b>Електронна адреса</b>	nuoz.pmp@gmail.com
<b>Телефон</b>	+38 (044) 503-87-33
<b>Посилання на профіль викладача</b>	<a href="https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/11786-zhyvohlyadov-yurii-oleksiiovych">https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/11786-zhyvohlyadov-yurii-oleksiiovych</a>
<b>Консультації</b>	середа: 14.00–15:00
<b>ПІБ</b>	Башинський Олександр Олександрович
<b>Електронна адреса</b>	nuoz.pmp@gmail.com
<b>Телефон</b>	+38 (044) 503-87-33
<b>Посилання на профіль викладача</b>	<a href="https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/11785-bashynskyy-oleksandr-oleksandrovych">https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/psykhiatrii-psykhoterapii-ta-medychnoi-psykholohii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/11785-bashynskyy-oleksandr-oleksandrovych</a>
<b>Консультації</b>	Четвер: 14.00–15:00

### Загальна інформація про дисципліну

<b>Анотація дисципліни</b>	до Навчальна дисципліна «Медична психологія. Вступ до спеціальності», є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Медична психологія» спеціальності І5 «Медична психологія»
<b>Мета дисципліни</b>	Мета дисципліни: забезпечити професійну компетентність майбутніх медичних психологів шляхом глибокого оволодіння знаннями з питань генезу, розвитку та структури розладів психічних функцій, а також сформувати вміння та навички щодо діагностики розладів вищих психічних функцій та їх відновлення..
<b>Завдання дисципліни</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ознайомити студентів з медичною психологією як окремою дисципліною;</li> <li>2. навчити базовим уявленням сучасної медичної психології;</li> <li>3. ознайомити з метою і завданнями діяльності медичного психолога;</li> <li>4. вивчити фахові, етичні та деонтологічні вимоги до медичного психолога;</li> <li>5. освоїти вміння основних методів взаємодії «медичний психолог – пацієнт»;</li> <li>6. ознайомити з основами психології лікувального процесу;</li> </ol>
<b>Пререквізити і постреквізити</b>	Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: історія психології та сучасні напрямки психології, загальна психологія, психологія особистості, диференційна психологія, та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме:

експериментальна психологія та психодіагностика, психологія здоров'я людини, вікова та педагогічна психологія, психологія спілкування, психофізіологія, соціальна психологія, психологічне консультування та психокорекція, патопсихологія, нейропсихологія, психологічна реабілітація, психологія конфлікту, психологія стресу та травми, психологія девіантної та залежної поведінки, спеціальна психологія та дефектологія, психологія життєвої кризи, вмирання та смерті, медико-психологічна експертиза, фізична реабілітація та ерготерапія, психіатрія та наркологія, основи психосоматики

### **Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна**

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
9. Здатність працювати в команді.
13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні компетентності:

1. Здатність до збирання та критично опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел
2. Здатність до узагальнення інформації щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань

### **Результати навчання**

- ПРН 1. Обирати та застосовувати надійний діагностичний та психодіагностичний інструментарій.
- ПРН 2. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору . . . первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки, представляти результати власних досліджень усно / письмово для поінформованої аудиторії.
- ПРН 10. Відшукувати необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю. Інформацію, застосовувати її для вдосконалення професійної практики.
- ПРН 13. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та проєктів у сфері медичної психології
- ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності

**Обсяг дисципліни** Загальний обсяг дисципліни: 9 кредитів ЄКТС (90 годин).  
Для *очної* (денної) форми навчання: лекції - 18 год., практичні заняття - 36 год., самостійна робота - 36 год.

**Форма підсумкового контролю** Залік

**Терміни викладання дисципліни** Дисципліна викладається у 3 семестрі

## Програма дисципліни

### Назви тем

Модуль I Теоретичні основи медичної психології

- 1.1. Історія вивчення медичної психології. Предмет і завдання медичної психології
- 1.2. Мета і завдання діяльності медичного психолога
- 1.3. Базові методи та методика медичної психології
- 1.4. Медико – психологічна допомога в різних областях медицини
- 1.5. Нейропсихологічні основи медичної психології

Модуль II Початкові основи практичної діяльності медичного психолога

Етика та деонтологія в роботі медичного психолога. Особливості професійної діяльності в різних закладах  
Основи організації діяльності медичного психолога та його функції  
Психологія спілкування в медичному середовищі.

### Самостійна робота здобувача освіти

Тема 1. Історія вивчення медичної психології. Предмет і завдання медичної психології

1. Історія медичної психології
2. Розвиток психологічної науки в Україні
3. Розділи медичної психології.

Тема 2. Мета і завдання діяльності медичного психолога

1. Взаємодія лікаря та медичного психолога.
2. Методика та особливості організації діяльності медичного психолога

Тема 3. Базові методи та методика медичної психології

1. Методи клінікопсихологічного дослідження.
2. Основні методи визначення психологічного стану пацієнта в клініці.
3. Робота з медичною документацією

Тема 4. Медико – психологічна допомога в різних областях медицини

1. Міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами: психіатрією, неврологією, наркологією, загальною психологією

2. Медико-психологічні аспекти в соматичній, психіатричній, психосоматичній клініках.

Тема 5. Нейропсихологічні основи медичної психології

1. Психологія свідомості та самосвідомості
2. Психодинамічні підходи в медицині.
3. Розвиток психіки людини в онтогенезі
4. Роль біологічних та соціальних чинників у формуванні психіки людини

Тема 6. Етика та деонтологія в роботі медичного психолога. Особливості професійної діяльності в різних закладах

1. Основи медичної деонтології
2. Професійні знання й уміння медичного психолога та його психологічні особливості
3. Вимоги до особистості медичного психолога
4. Особливості роботи медичного психолога у стаціонарах різного профілю
5. Особливості роботи медичного персоналу у відділеннях паліативної медицини

Тема 7. Основи організації діяльності медичного психолога та його функції

1. *Соціально-психологічний клімат у колективах медичних працівників різного профілю.*
2. *Роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі*
3. *Патопсихологічна лабораторія, її мета та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис*

Тема 8. Психологія спілкування в медичному середовищі.

1. Психологія хворого.
2. *Ставлення до хвороби*
3. *Психологія лікувального процесу*
4. *Хворий та медичне середовище*
5. *Визначення поняття "здоров'я" ВООЗ, його критерії.*

**Самостійна робота** являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі вирішення задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

## Організація навчання

**Навчальні технології та форми і засоби навчання**

*На лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

**На практичних заняттях** запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

**Самостійну роботу здобувача** викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

## Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються чотири основні групи: методів організації навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання та мотивації, методи контролю й корекції та інтегровані методи. Кожна з них має свої особливості й забезпечує різні функції освітнього процесу.

Перша група включає словесні, наочні та практичні методи. Словесні (розповідь, бесіда, лекція) ґрунтуються на мовленні вчителя й формують світогляд учнів. Наочні (ілюстрації, демонстрації) допомагають конкретизувати матеріал, а практичні (вправи, досліди, реферати) розвивають уміння застосовувати знання. У межах цієї групи виділяють також індуктивні та дедуктивні методи, а також репродуктивні й проблемно-пошукові, що сприяють розвитку мислення та творчості.

Друга група спрямована на підтримку інтересу й формування внутрішньої мотивації. До неї належать ігри, дискусії, аналіз життєвих ситуацій, створення атмосфери успіху. Також важливе місце займають методи виховання відповідальності: пояснення значущості предмета, система вимог, заохочення й педагогічно виважені покарання.

Третя група охоплює методи контролю, самоконтролю та взаємоконтролю. Сучасна освіта орієнтується на позитивний підхід до оцінювання, що сприяє формуванню компетентностей: соціальних, комунікативних, інформаційних, культурних. Контроль має не лише перевірочну, а й навчальну, виховну та стимулюючу функції.

Четверта група представлена бінарними та інтегрованими методами, які поєднують кілька підходів у єдине ціле, що особливо актуально при викладанні інтегрованих курсів.



## Приклади питань для підсумкового контролю

1. Які періоди історія становлення медичної психології?
2. Назвіть актуальні проблеми сучасної медичної психології?
3. Назвіть предмет і завдання медичної психології?
4. Які сучасні теорії етіологію та патогенез порушень психіки та поведінки.
5. Розділи медичної психології.

## Приклади тестових завдань для підсумкового контролю

Виберіть правильну відповідь:

**1. Хто вважається засновником першої психологічної клініки (1896 р.)?**

- А) Кліффорд Бірс
- Б) Зігмунд Фрейд
- В) Лайтнер Вітмер
- Г) Хуго Мюнстерберг

**2. Який основний об'єкт вивчення медичної психології?**

- А) Лише фізичні прояви хвороб
- Б) Психіка здорових і хворих людей
- В) Робота лікаря у лікарні
- Г) Організація медичної допомоги

**3. Який метод дослідження у медичній психології полягає у спеціально створених умовах для перевірки гіпотези?**

- А) Спостереження
- Б) Анкетування
- В) Експеримент
- Г) Тестування

**4. Чим відрізняється патопсихологія від психопатології?**

- А) Патопсихологія описує клінічні симптоми
- Б) Патопсихологія застосовує психологічні методи
- В) Патопсихологія займається лише здоровими людьми
- Г) Патопсихологія вивчає органічні ураження мозку

**5. Який вид спостереження передбачає тривале, іноді багаторічне вивчення одних і тих самих осіб?**

- А) Суцільне
- Б) Лонгитюдинальне
- В) Вибіркове
- Г) Включене

## Список рекомендованих джерел *Основна література*

1. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г.Я. Пілягіна та ін.]; за ред. Г.Я. Пілягіної. – Вінниця : Нова Книга, 2020 – 288 с.

2. Медична психологія : в 2-х т. Т. 2. Спеціальна медична психологія / [Г.Я. Пілягіна та ін.]; за ред. Г.Я. Пілягіної. – Вінниця : Нова Книга, 2020 – 496 с.
3. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Чабана, О.О. Хаустової - 3-тє видання, виправлене і доповнене. - К.: Видавничий дім Медкнига, 2021. - 200 с.
4. American Psychological Association. (2017). Ethical principles of psychologists and code of conduct (2002, Amended June 1, 2010 and January 1, 2017);
5. Psychological Diagnostics in Health Care Frans Luteijn | Boom uitgevers Amsterdam, 2019 – 360;

**Додаткова література:**

1. Skills in psychodiagnostics (2nd edition). Prof. dr. Henk T. van der Molen, Henk Schmidt, Eveline Osseweijer, Janneke Oostrom, Benjamin de Boer, Manon de Jong | Boom uitgevers Amsterdam, 2019 – 96;
2. Psychiatric Ethics, Fifth Edition, Edited by Sidney Bloch and Stephen A. Green, 2021;
3. New Oxford Textbook of Psychiatry, Third Edition, Edited by John R. Geddes, Nancy C. Andreasen, and Guy M. Goodwin, 2020;
4. Gerald Corey. Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy 10th Edition -Cengage Learning 2016;

**Інформаційні ресурси:**

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Бібліографічна та реферативна база Scopus. URL: <https://www.scopus.com>
3. Пошукова система PubMed. URL: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

**Загальна схема оцінювання**

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/екзамен	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота

	68 - 74	125 – 139	<b>D</b>		непогано
	61 - 67	111 – 124	<b>E</b>		виконання відповідає мінімальним критеріям
	35 - 60	60 – 110	<b>FX</b>	не зараховано	необхідне перескладання
	1 - 34	1 – 59	<b>F</b>		необхідне повторне вивчення дисципліни

  

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я 200-бальною шкалою). Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів денної форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 75 балів, і рейтингу з атестації – 25 балів. Для здобувачів заочної форми навчання відповідно – з рейтингу навчальної роботи – 50 балів, і рейтингу з атестації – 50 балів.</i>
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
75-81	C				
68-74	D	Задовільно			
61-67	E				
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано		
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			

### Політика опанування дисципліни

#### *Здобувач вищої освіти зобов'язаний:*

- виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
  - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
  - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
  - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
  - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою

заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;

- складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;

2) дотримуватись академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету.